

KAMERAT

De ukene vi nå har gjennomlevet har på mange måter gitt en forhånds-karakteristikk av den tiden vi står foran til krigen er slutt. Begivenhetene på krigsskueplassen gir grunn til øket optimisme, selv om en enda ikke kan dømme om den engelske avlastningsoffensiv i Egypten vil bli innledningen til den endelige avgjørelse. I alle tilfeller er vi klar over at den kommende vinter vil bli tung å berge seg gjennom. De uhørte rekvisisjonen av våre viktigste levnedmidler, som poteter, grønnsaker, fett og melieri-produkten, kjøtt sild ferskfisk, klippfisk og tørfisk har allerede skapt ferdvilelse hos husmødrene. For arbeidernes som på grunn av den senkede løvestandard ikke har hatt anledning til å kjøpe opp, litt til vinterbeholdning, er stillingen kritisk. Brenselssituasjonen er også katastrofal, og de små rasjonene gjør det klart at vi er nødt til å fryse oss gjennom vinteren.

Men ikke bare økonomisk vil den kommende tiden bli hard. Vi må være klar over at et dårlig forløp av de tyske militære anstrengelser vil føre uren blandt tyskerne, ikke minst i Tyskland, og blandt befolkningen i de okkuperte landene. Görings bombastiske tale til heimefronten om matsituasjonen var et tydelig forsøk på å berolige det tyske folket. Når uren slik tiltar, har tiden lært oss at tyskerne og nasistene i desperasjon kan foreta de mest brutale terrorhandlinger. Ut fra dette er det norske folks kamp alltid vært en våpenløs passiv kamp. Vi må samle våre krefter og utbygge vår front til det øyeblikk er inne da vi er i stand til å feie tyskerne ut av landet og stille forræderne til rams for sine forbrytelser.

Den makt som ligger i arbeidernes solidaritet og vilje til kamp, vil bli avgjørende. Vi har nettop gjennomført en storstilet demonstrasjon som overfor hele verden har vist hvordan arbeidsfolket i Norge ser på quisling og hans "statsbærende" parti. Mange ting tyder på at vi om ikke lang tid vil bli stilt overfor situasjoner, da det kan bli nødvendig å gjennomføre liknende aksjoner.

Vi må alltid avpasse vår kamp etter den militære situasjon, og den avgjørende kamp som uten skånsel og uten hensyn til ofrene må kjempes for en fullstendig seir, vil først ta til i det øyeblikk den endelige avgjørelse av det militære oppgjør står for døren.

- V -

PÅ DEN BRITISKE FAGKONGRESSEN

Blackpool i september framgikk det av beretningen at den engelske landsorganisasjons (TUO) medlemstall var steget fra 4.5 mill. medlemmer i 1938 til 5.43-mill. Dette er trolig for lite, idet forbundene gir opp for lavt medlemstall for å spare kontingenten til landsorganisasjonen. Det virkelige medlemstall, antas til minst 6 mill.

FAGFERNINGENE OG KRIGEN

Hvis en vil trekke en sammenlikning mellom den britiske fagbevegelsen høsten 1917 og 1942. - altså ved inngangen til krigens fjerde år - vil en bli slått av forskjellen i de krav som den fører frem. I 1917 var det kravet om arbeiderkontroll i bedriftene og sosialisering av industrien som stod i forgrunnen. Også under denne krigen blir disse kravene satt frem, men de spiller allikevel ingen stor rolle. Idag er det kravet om andel i ledelsen av produksjonen som dominerer.

KONTROLLE OVER KRIGSPRODUKSJONEN

Som et ledd i bestrebelserne for åmning av den krigsviktige produksjonen i Storbritannia, er det dannet en rekke Joint Production Committees, særlig ved kullgruvene, statens våpenfabrikker, flyfabrikkene og skipsbyggeriene. En kan allikevel ikke si at disse produksjonskommiteene har nå slått helt igjennom. På den britiske fagkongressen ble høytid.

kravet om produksjonskomiteer vedtatt på nytt. Forslaget gikk ut på at også den tekniske ~~sida~~ og videnskapelige stab ved bedriftene skulle ha sin plass i komiteene og at disse skulle ha rett til å påse at bedriftsledelsen fulgte deres framlegg.

ARBEIDSTVISTLOVEN

Landsorganisasjonens generalsekretær, Walter Citrine, tok opp spørsmålet om opphevelsen av visse deler av arbeidstvistloven. Denne loven ble vedtatt av den reaksjonære Baldwinregjeringen etter størstreiken i 1926 og er røttet mot fagbevegelsen. Churchill hadde sendt et brev til Walter Citrine og bedt om at spørsmålet om arbeidstvistloven ikke måtte bli tatt opp nå av hensyn til den nasjonale enighet. Citrine uttalte på kongressen at det fins krefter som bruker krigen til undskyldning for å opprettholde en lov som arbeiderne betrakter som urimelig. Enighet får ikke betydning for fagbevegelsen sett i en særstilling. Kongressen vedtok onstømmig å henstille til regjeringen at den måtte opheve de deler av loven som innstrammer fagbevegelsens mulighet fra å få gjort søg gjeldende som likeberettiget part.

Fagkongressen vedtok også et stort undervisningsprogram som var bli utarbeidet av en spesialkomite. Vedtaket går ut på en grunnleggende omorganisering og demokratisering av det engelske skolevesen etter krigen. Skolealderen skal heves fra 14 til 15 år straks etter krigen, og til 16 år etter ytterligere 3 år. Yrkesutdannelsen skal være obligatorisk til 18-årsalderen.

ORGANISERING AV INDUSTRIEN

Nitt til har en hatt ikke mindre enn 21 selvstendige gruvearbeiderorganisasjoner i England, en for hvert av de store kullindustriene. Gruvearbeiderforbundet har bestått i over 50 år, men har aldri vært mer enn et støttesveierorgan og det har hatt meget vanskelig for å bli godkjent av arbeidsgiverne som riksemfattende forhandlingsorgan. Nå står en overfor nye problemer og sammenslutningen av riksforbundene til et enhetlig gruvearbeiderforbund kommer til å bli gjennomført med det første.

Også innen jern- og metallindustrien står en overfor en liknende organiseringsmessig omorganisering etter industrielle linjer.

Association of Scientific Workers, vitenskapsmennenes forbund, med mange av Englands fremste professorer i spissen, har i år vært representert på fagkongressen. Forbundet ble stiftet i 1918, men har aldri tidligere deltatt i noe organisatorisk samarbeid med fagbevegelsen. Nå spiller vitenskapsmennene en viktig rolle i krigsproduksjonen og det var derfor naturligt at de knyttet sterkere band med arbeiderorganisasjonene.

DELKRYNNING TIL KRIVET

Den ble gjennomført om produksjonskomiteer, fattet den britiske fagkongressen følgende vedtak: Denne kongressen er av den oppfatning at det private initiativ ikke har vært i stand til å organisere krigsindustrien. Den oppfordrer derfor regjeringen til å gjøre tiltak som sikrer en mer aktiv deltakelse av fagorganisasjonens representanter i administrasjonen og ledelsen av alle vitale grener av krigsindustrien.

Deesuten ble det vedtatt et forslag om at regjeringen skal nytte sine fullmakter til - når dette er praktisk forsvarlig - å ta over alle industrier og all arbeidskraft som er av vital betydning for krigsindustrien.

KVINNENE I KRIGSINDUSTRIEN

En av de beste talere, som ble holdt på den britiske fagkongressen, var av den kvinnelige sekretæren i kommunistforbundet, Dorothy Elliot, da hun la fram resolusjonen om kvinnene i krigsindustrien. Denne resolusjonen er så typisk for de kravene som de engelske kvinner stiller idag at den fortjener å gjengis i sin helhet:

Kongressen uttrykker sin store beundring for den måten som de kvinnelige arbeidere har fulgt regjeringens oppfordringer og landets krav på, og legger landsorganisasjonen å vite den største ærværdighet for å sikre

- 3 -

mest effektive og økonomiske bruk av de kvinnene som er mobilisert. Den lover å ta alle mulige skritt for å sikre anerkjennelsen av prinsippet om like lønn for likt arbeid, både nu under krigen og etterkrigsperioden, for å oppretholde arbeidsbetingelsene både for de mannlige og de kvinnelige arbeidere, for å sikre deres posisjon når de vender tilbake fra sin krigstjeneste. Kongressen understreker at de kvinner som har fulgt landets kallelse, skal ha samme muligheter til opplæring i de nye industrier som grunnlegges etter krigen, og de samme rettigheter til å gå tilbake til de samme stillinger som sine mannlige kamerater.

UNDER DEBATTEN

på den britiske fagkongressen, gikk det fram at regjeringen og fagorganisasjonen har lyktes i sine bestrebelsor på å hindre en senkning i levestandard, sosiallovgivningen og de almindelige arbeidsbetingelser.

DEN AKTUELLE KRICSSITUASJON

Diskusjonene om dette emne på den britiske fagkongressen kom til å dreie seg om den 2. front. Sekretariatet la her fram et forslag hvor det het: "Kongressen oppfordrer arbeidene av alle grader og kategorier og særlig medlemmer av fagforeningene til å øke produksjonen av våpen og amunisjon. Kongressen ~~uttryk~~ deler ønsket om å gi maksimum av hjelp til sovjetarmeen, og om å påskynde den avgjørende militære aksjon som vil skape fiendens nederlag, og lover å gi den hele og fulle støtte fra den samlede britiske fagbevegelse så snart som de kompetente myndigheter beslutter at tiden har kommet for å lansere effektive aksjoner i Europa".

INTERNASJONALE FORBINDELSER

Walter Citrino innledet om dette emne og redegjorde her for de forberedelser som var gjort for å bygge opp en ny fagforeningsinternasjonal. Han omtalte de forhandlingene som hadde ført fram til dannelsen av den engelsk-russiske samarbeidskomite, og den russiske fagforeningsdelegasjonsreise til Storbritania. Det hadde i denne forbindelse ikke roist seg problemer som ikke var til å overvinne. ~~Vansker~~ Vansker hadde meldt seg da vedtaket ble gjort på å utvide dette samarbeid til også å omfatte den amerikanske fagorganisasjon.

ETTERKRIGSPROBLEMER

Debatten om etterkrigsproblemer på den britiske fagkongressen, ble det meget sterkt understreket at forberedelsene for morgondagen måtte gjøres idag, og at britisk fagbevegelse ikke måtte møte freden uten et omfattende program for rekonstruksjonen etter krigen. Det ble anbefalt at økonomiske eksporter skulle trekkes inn i arbeidet, og at ingen omkostninger måtte spares for å gjøre arbeidet så effektivt som mulig. I tilslutning til denne debatten ble det enstemmig vedtatt en rekke forslag om rekonstruksjonen i landbruket, omsetningslivet, transporten osv. En stor plass tok også diskusjonen om en forbedret sosiallovgivning, spesielt om utvidede trygdeforsikringer og forbedring av helsestøtter. Kongressen forlangte også at regjeringen snarest skulle avgi en klar og konsis uttalelse om sin rekonstruksjonspolitik.

- V -

ARETULDT

En norsk frue mettok forleden dag flg. brev fra de tyske myndigheter: "Den av Wehrmachts soldater har beåret deres hushjelp ~~med~~ med at besvangre henne, bør vi be at damen under svangerskapet får det beste selvarbeid i deres leilighet, samt den best mulige forpleining." Fruen som sannsynligvis var noe villrede med hensyn til den "ære" som vist hennes hushjelp, foretok med innsigelse, og kom tilbake til at hushjelpen måtte kunne anbringes på en dertil inarrettet klinikk, ~~hva~~ hva fikk imidlertid tydeligvis svar at det var ordre.

- V -

I DETTE NUMMERET

har vi inngående behandlet den britiske fagorganisasjons tilvarende synspunkter. De uhyre krigsøkonomiske og moralske problemer som er stillt overfor, har ikke vært mulig uten å ta aktive hensyn fra fagorganisasjonen. Derfor har den også i stadig stigende grad vært innflytelse på det økonomiske og politiske område, en innflytelse som i enda større utstrekning vil gjøre seg gjeldene etter krigen. Derfor staaelse av arbeidernes krav og ideer har trengt seg dypt inn i den almindelige bevissthet.

Også for oppbygningen av det frie Norge vil arbeiderrørslas sosiale syn bli lagt til grunn. De oppgavene som møder seg når nordmenn atter får i Norge, krever samkjensle og samhold, klare hjørner, folk som uten uødig prat og flisospikkori og uten å skjelve på hånden tar fatt. Disse menneskene har vi idag: De tar idag sin tårn i den vopnede kampen som nordmenn tar del i ute, og i den våpenløse kampen her hjemme - i den kampen som på nytt vil skape grunnlaget for en

F R I F A G B E V E G E L S E